

حکمرانی در فساد

هلاکت کارگر شورکی: مترجمان ریچارد رز و گرین پیر
سعید عطار

(دانشیار گروه حقوق و علوم سیاسی دانشگاه یزد)

www.ketab.ir

سرناسه: رز، ریچارد، ۱۹۳۳ - م. Rose, Richard
 عنوان و نام پدیدآور: حکمرانی بد و فساد/ [ریچارد] رز، گرین پیفر؛ مترجمان هدایت کارگر شورکی، سعید عطار.
 مشخصات نشر: تهران: روزنه، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: ۳۱۶ ص.؛ جدول، نمودار؛ ۲۱/۵ × ۱۴/۵ س.م.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۴-۲۰۶-۱
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: عنوان اصلی: Bad Governance and Corruption, 2019.
 یادداشت: کتابخانه: ص. ۳۰۹ - ۳۱۹.
 موضوع: فساد سیاسی Political corruption
 ارتباط در سیاست Communication in politics
 شناسه افزوده: پیفر، گرین
 شناسه افزوده: Peiffer, Caryn
 شناسه افزوده: کارگر شورکی، هدایت، ۱۳۵۷ - مترجم
 شناسه افزوده: عطار، سعید، ۱۳۶۰ - مترجم
 رده بندی کنگره: JF1۰۸۱
 رده بندی دیویی: ۳۶۴/۱۳۲۳
 شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۵۸۸۰۷

حکمرانی بد و فساد

ریچارد رز و گرین پیفر

مترجمان: هدایت کارگر شورکی، سعید عطار

طرح جلد: سید صدرالدین بهشتی

چاپ اول: ۱۴۰۰

قیمت: ۸۴۵۰۰ تومان

چاپ و صحافی: پردیس دانش

آدرس: خیابان مطهری، خیابان میرزای شیرازی جنوبی، پلاک ۲۰۲، طبقه ۳، انتشارات روزنه

تلفن: ۸۸۵۴۳۰ - ۸۸۵۴۳۱ ☎ نمابر: ۸۶۰۳۴۳۵۹

سایت: www.rowzanehnashr.com 🌐

rowzanehnashr 📱

rowzanehnashr 📷

ISBN: 978-622-234-406-1

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۴-۲۰۶-۱

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است ✨

فهرست

پیشگفتار	۹
مقدمه نویسنده: چرا این کتاب، مهم است؟	۱۵
درباره کتاب	۲۷
درباره نویسندگان	۲۹
فصل اول: تعیین استانداردهایی برای حکمرانی خوب و حکمرانی بد	۳۱
مقدمه	۳۳
۱. فساد چیست؟	۴۳
۲. کشورهایی که نظام‌های ترکیبی از حکمرانی خوب و حکمرانی بد دارند	۴۷
۳. شواهدی از حکمرانی فاسد	۵۳
فصل دوم: دریافت خدمات از نظام حکمرانی	۵۷
مقدمه	۵۹
۱. توسل به ضوابط مکتوب، روابط یا رشوه	۶۰
۲. سلامت پیکره سیاسی	۶۹
۳. مقایسه توضیح‌های متفاوت از فساد	۷۴
فصل سوم: بهره‌جویی حکومت ملی	۸۱
مقدمه	۸۳
۱. فساد در رأس حکومت	۸۵
۲. ستش فساد در سطح ملی	۹۰
۳. تبیین تفاوت کشورها در زمینه فساد	۹۹
فصل چهارم: بهره‌جویی مردم عادی	۱۱۱
مقدمه	۱۱۳
۱. دیدگاه مردم نسبت به نهادهای عمومی	۱۱۴
۲. تفاوت در خدمات عمومی	۱۱۸
۳. تفاوت در میزان مراجعه بر اساس نوع خدمات	۱۲۳

۴. تجربیات متفاوت رشوه‌خواری	۱۲۶
فصل پنجم: بهره‌جویی رشوه‌دهندگان	۱۴۱
مقدمه	۱۴۳
۱. نظریه‌های رشوه‌دهندگان	۱۴۴
۲. دو سطح مهم فساد: فساد کلان و فساد خرد	۱۴۹
۳. تفاوت میان خدمات	۱۵۷
فصل ششم: بدر رفتاری سیاستمداران	۱۷۵
مقدمه	۱۷۷
۱. رفتار قابل تحمل و رفتار شرم‌آور	۱۸۰
۲. میزان بدر رفتاری سیاسی	۱۸۷
۳. مجازات در دادگاه افکار عمومی	۱۹۶
فصل هفتم: تأثیر فساد بر شهروندان	۲۰۳
مقدمه	۲۰۵
۱. نظریه‌های تأثیر فساد	۲۰۸
۲. تأثیر اندک فساد بر رأی‌دادن	۲۱۲
۳. تأثیر شدید فساد بر کاهش اعتماد	۲۱۷
فصل هشتم: شفاف‌کردن حکومت	۲۲۹
مقدمه	۲۳۱
۱. شرایط ممکن شدن شفافیت	۲۳۳
۲. دین‌تعلنان داده‌های باز	۲۴۰
فصل نهم: کاستن از فساد	۲۵۹
مقدمه	۲۶۱
۱. تحول در نهادها	۲۶۴
۲. هدف‌گذاری خدمات اولویت‌دار	۲۷۲
۳. تحول در خدمات ارائه شده به مردم	۲۷۵
۴. به سوی حکمرانی بهتر	۲۸۵
پیوست‌ها	۲۸۹
منابع و مآخذ	۳۰۲

پیشگفتار

این کتاب، کوشش ارزنده‌ای برای نشان دادن اثرات گوناگون فساد بر حکمرانی است. حکمرانی را اگر (۱) رابطه صاحبان قدرت با جامعه و مردم عادی و (۲) شیوه به کارگیری قدرت توسط صاحبان قدرت و (۳) برونداد آن از حیث میزان دستیابی به منافع عمومی و خیر عامه تعریف کنیم، فساد و رشوه از جمله مهمترین عواملی هستند که حکمرانی را بی‌تردید بد و نامطلوب می‌سازند. قدرت که در شکل‌های گوناگونی ظاهر می‌گردد، با توجه به ذات و طبیعت بشر، میل به تمرکز داشته و مستعد طغیان و کج‌روی است. با نگاه به تاریخ بشر، آنچه مشاهده می‌کنیم عمدتاً حکمرانی بد است (مگر در جوامع کوچک انسانی و در مقاطع خاص و استثنایی از تاریخ که نهاد مشورت و توجه به حقوق همگانی موقتاً برقرار بود). آنچه رایج بود حکمرانی به شکل توزیع نامتقارن قدرت، به نحوی که قدرت تقریباً تمام و کمال در قبضه اقلیت قدرتمند حاکم بود و در نقطه مقابل نیز خیل عظیم بی‌قدرتان دیده می‌شدند.

اما طی چند سده اخیر، با ظهور و قدرت‌یابی نهادهای دموکراسی و نظام بوروکراسی فراگیر و بی‌طرفانه در جوامع مختلف، قدرت از ویژگی محدود و چرخشی شدن برخوردار گردید و حاکمان را مجبور به پاسخگویی در پیشگاه ملت ساخت که به شکل تصویب و اجرای قوانین و مقررات عادلانه و باکیفیت، استانداردهای مناسب با شمولیت همگانی، احزاب و رسانه‌های آزاد، شفافیت و از این قبیل دیده می‌شود. کتاب حاضر چندین ویژگی ممتاز و بی‌بدیل دارد که مطالعه آن را برای همه

علاقه‌مندان به اصلاح نظام اداری، کاهش فساد و کمک به حکمرانی خوب برای بهبود زندگی طبقات فقیر جامعه، ضروری می‌سازد:

(۱) نویسندگان کتاب علاوه بر استفاده از آمارهای رسمی نهادهای بین‌المللی و سازمان‌های معتبر خصوصی، این شانس و فرصت بی‌نظیر را داشتند تا داده‌های واقعی از کشورهای مختلف درباره انواع مسائل مرتبط با فساد و رشوه و نگرش مردم به سیاستمداران بدکردار و از این قبیل را گردآوری کنند. این رویکرد کتاب، منحصر به فرد است و به تحلیل داده‌هایی می‌پردازد که از مصاحبه با بیش از ۱۷۵ هزار نفر با طیفی متنوع از ۱۲۵ کشور دنیا در افریقا، آسیا، خاورمیانه، اروپا و امریکای شمالی و جنوبی درباره تجربیات‌شاناز تعامل با نظام حکمرانی کشورهای‌شان به دست آمده است. اتکاء به انواع نظرسنجی‌ها درباره رفتارهای بد و شرم‌آوری که دولتمردان و سیاستمداران در برخورد با مردم و ارباب رجوع دارند ازجمله مزیت‌های کتاب است. پیوست آماری انتهای کتاب نیز درصد پرداخت رشوه برای هر کدام از ۵ خدمت سلامت، آموزش، مجوزها، نیروی انتظامی و دادگاه‌ها محاسبه کرده است. اما در بین ۱۲۵ کشور پیمایش شده، متأسفانه جای ایران خالی است و هیچ داده و تحلیلی از کشور ما در کتاب وجود ندارد.

(۲) نویسندگان به جای طرح مطالب کلی و کلیشه‌ای و نگاه از بالا داشتن به مبحث فساد و حکمرانی بد، خواننده را به نحوی دقیق با طرز کار دستگاه‌های دولتی در برخورد با مردم از زبان خود مردم، همچنین محدودیت‌ها و ضعف‌ها و ایرادات گوناگون نظام بوروکراسی که دولت از طریق آن اِعمال قدرت می‌کند آشنا می‌سازند. آن‌ها در هر فصل از کتاب یک جنبه از فساد را گام به گام با صبر و حوصله و طرح انواع تئوری‌ها تشریح کرده و موارد استثنا و نقض را برای خواننده حلاجی می‌کنند سپس با کمک داده‌های معتبر موجود، آزمون‌های آماری مختلفی انجام می‌دهند تا به درک واقعی‌تری از مساله نزدیک‌تر شوند. به این ترتیب، دیدی وسیع و البته عملیاتی‌تر نسبت به جنبه‌های مختلف فساد پیدا می‌کنید.

از جمله کارهای مهم در رشته‌های مختلف علوم اجتماعی، پرهیز از پیشنهادات کلی دادن است که همزمان هم درست بوده و هم قادر به حل مشکلی نباشد. در نتیجه، باید پدیده‌ها و مفاهیم مهم را به اجزای ریزتر جداسازی کنیم تا بتوان ابعاد و زوایای مختلف آن را تحلیل کرد. همان کاری که اقتصاددانان